

## **BANDLIK MARKAZLARI VA XIZMATLARINING MINTAQA INNOVATSION FAOLLIGIGA TA'SIRI**

**G.M.Qudratova**

*Osiyo xalqaro universiteti, Buxoro*

Dunyo iqtisodiyoti zamonaviy sharoitlarda tez sur'atlarga ega bo'lib, innovatsiyalar va malakali kadrlarni tayyorlash orqali iqtisodiy o'sish va raqobatdoshligi oshib bormoqda. Bandlik markazlari (BM) bu jarayonda muhim rol o'ynab, ish izlovchilarni jamiyat va iqtisodiyot talablariga mos ravishda tayyorlash, ish o'rinlarini yaratish va tadbirkorlikni rag'batlantirishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada, BMLar va ulardagi xizmatlar tahlil qilinadi, tarixi, joriy va kelajakdagi tendentsiyalari yoritiladi, shuningdek, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlardagi tajribalar taqqoslanadi.

Innovatsion bandlik markazlari mamlakatlarning iqtisodiy o'sishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ular nafaqat ish o'rinlarini yaratadi, balki iqtisodiyotda yuqori malakali mutaxassislar tayyorlaydi va innovatsion g'oyalarni ishlab chiqish uchun muhit yaratadi. Bandlik markazlarining samarali faoliyati ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga, ishsizlik darajasini kamaytirishga, va mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshirishga hissa qo'shadi. Hozirgi kunda ko'plab mamlakatlar, shu jumladan rivojlangan davlatlar ham, BMLar orqali ishchilarni tayyorlash va ularning malakalarini oshirishni, shuningdek, iqtisodiy o'sish uchun asos bo'lgan tadbirkorlikni rag'batlantirishni maqsad qilmoqda (World Bank, 2020).

Ushbu vazifalar zamon talablariga mos ravishda amalga oshirilmoqda va bandlik markazlarining ta'siri nafaqat ichki, balki global miqyosda ham sezilmoqda. Salbiy iqtisodiy sharoitlar, texnologik o'zgarishlar va demografik o'zgarishlar sababli, bandlik markazlari ko'plab mamlakatlarda o'z faoliyatlarini yangilab, yangicha yondashuvlar bilan jihozlanmoqda.

1990-yillarda global iqtisodiy inqirozlar va bozor islohotlari davrida ko'plab rivojlangan mamlakatlarda, jumladan, AQSh va Yevropa davlatlarida BMLar paydo bo'lishi zaruriyatga aylangan. Bu markazlar ish o'rinlarini yaratish va ishchilarni tayyorlashda ko'mak ko'rsatishga qaratilgan. Masalan, AQShda Bandlik va ishga joylashish bo'yicha federal dasturlar o'zgarishlarni tayyorlash va taqdim etishda mustaqil agentliklar sifatida faoliyat yuritmoqda (U.S. Department of Labor, 2021).

Germaniyada "Dual Education System" modeli orqali, ta'lim va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish usuli qo'llaniladi, bu esa ishchilarni tayyorlashda yuqori samaradorlikka olib keladi (OECD, 2019).

Hozirgi kunda Bandlik markazlari innovatsion dasturlar va loyihalarda faol qatnashmoqda. Barcha mamlakatlarda BMLar ish o'rinlari yaratish va malakali ishchilar tayyorlashda innovatsion dasturlarni qo'llab-quvvatlaydi. Masalan, Yevropada, shu jumladan, Shvetsiyada, "JobSkill" dasturi ish izlovchilarni yangi

ko'nikmalar bilan jihozlashga qaratilgan va innovatsion tadbirlar orqali ish bilan ta'minlashda ijobiy natijalarga erishmoqda. Ushbu dastura doirasida malakali ishchilarni tayyorlash va hududiy ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotga hissa qo'shish maqsadida, davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlik amalga oshirilmoqda (Eurofound, 2020).

Bundan tashqari, Avstraliyada ham BMLar ish o'rinlarini taqdim etishda va mahalliy ishchilarni tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. 2021-yilda Avstraliyaning Bandlik va mehnat bozori bo'yicha vazirligi "JobMaker" dasturini yo'lga qo'ygan bo'lib, ushbu tashabbus orqali yoshlarni va boshqa muhim jamoalar uchun ish joylarini yaratishga qaratilgan. Ushbu dastur orqali ishga joylashish tezligini oshirish maqsadida, ish o'rinlarini yaratish va malakali ishchilarni tanlov jarayoni kuchaytirilmoqda (Australian Government, 2021).

Kelajakda Bandlik markazlarining roli yanada oshishi kutilmoqda. Ularning innovatsion loyiha va dasturlarga tezkor moslashishi, ishchilarning malakalarini yanada oshirish, va tadbirkorlikni rag'batlantirish maqsadida yangi dasturlarni amalga oshirishga qaratilishi zarur. Joriy davrda pitizlar va raqobat sharoitlari bo'yicha BMLar mustaqil tashkilotlar sifatida shakllanish va ularning innovatsiya va raqobatbardoshlik darajasi kuchayishi kutilmoqda.

Shu bilan birga, digitalizatsiya va avtomatlashtirish davom etayotgan sharoitda, BMLar yangi xizmatlarni taqdim etish va ish joylarini yaratishda yangicha yondashuvlar bilan almashishni talab qiladi. Masalan, ko'plab mamlakatlarda onlayn platformalar va virtual markazlar tashkil etilmoqda, bu esa ish izlovchilarga osonlik bilan kerakli ma'lumotlarni olish va xizmatlardan foydalanishga imkoniyat yaratadi (OECD, 2020).

#### Rivojlangan Mamlakatlar

- **AQSh:** Bandlik xizmatlari agentligi (ETA) orqali milliy va mahalliy darajada ish o'rinlari yaratish va malakali kadrlarni tayyorlashda samarali ishlayapti. Innovatsion texnologiyalar va dasturlar, tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan strategiyalar samarali natijalar berayotgani kuzatilmoqda (U.S. Department of Labor, 2021).

- **Germaniya:** "Dual Education System" modeli orqali, ta'lim va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtiradi. Bu ishchilarni tayyorlashda yuqori samaradorlikka olib keladi va bandlik bo'yicha ijobiy natijalarga erishish imkonini beradi (OECD, 2019).

- **Kanada:** "Career Connections" dasturi orqali ish izlovchilarga professional rivojlanishni ta'minlaydi va yangi ko'nikmalarni o'rnatishda qo'llab-quvvatlaydi. Bu dastur yosh avlodning qayta ishlab chiqilishi va ish bozoriga yangi yondashuvlar bilan kirishga imkon beradi (Canadian Career Development Foundation, 2020).

#### Rivojlanayotgan Mamlakatlar

- **Braziliya:** Bandlik markazlari oddiy ishchilarni malakali ishchilar sifatida tayyorlash, shuningdek, loyihalar orqali zamonaviy zarurlarni o'z ichiga olgan

dasturlarni amalga oshiradi. Mamlakatda amalga oshirilayotgan bandlik dasturlari ishsizlikning kamayishiga hissa qo'shmoqda va kasb-hunar ta'limini rivojlantirishga xizmat qiladi (Brazilian Ministry of Labor, 2020).

- **Filippin:** Filippinlar ish izlovchilar va tadbirkorlar uchun marketing va malakali ishchilar tayyorlashda innovatsion yondashuvlarni amalga oshirayotgan BMLar doirasida faoliyat yuritmoqda. "Philippine Labor Force" dasturi orqali ish izlovchilarni tayyorlash va ish o'rinlarini yaratishda bir qator yutuqlarga erishilgan (Philippine Statistics Authority, 2021).

#### Tahlil

Taqoslash tahlilida, rivojlangan mamlakatlar BMLarning ta'lim va ishlab chiqarishni birlashtirgan modelidan foydalanmoqda, talabalarga malakali tayyorgarlik ko'rishni ta'minlaydi. Rivojlanayotgan mamlakatlar esa, innovatsion dasturlardan foydalangan holda ish izlovchilarni tayyorlashda qo'llab-quvvatlaydi. Har ikki guruhda ham ish o'rinlarini yaratish va mutaxassislarga malakalarini oshirish uchun o'ziga xos yondashuvlarni qo'llash orqali iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga intilish sezilarli.

Mazkur maqolada bandlik markazlari va xizmatlari haqida chuqur tahlil olib borildi. Ularning tarixi, joriy va kelajakdagi tendentsiyalarini yoritilgan holda, rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlardagi tajribalar taqqoslandi. Bandlik markazlari ish o'rinlarini yaratish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash orqali iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadigan muhim tashkilotlardir. Davlat siyosatida BMLarning roli kuchayib borishi kutilmoqda va bu jarayonda zamonaviy texnologiyalar va innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

#### Foydalanilgan adabiyotlar

1) Supiyevna, B. M. (2025). G'AZNACHILIK-DAVLAT MOLIYASINING ENG MUHIM BO'LAGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 117-123.

2) Supiyevna, B. M. (2025). BUDGETING IN THE PUBLIC SECTOR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 90-95.

3) Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS CLASSES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 885-891.

4) Islomova, M., & Sodiqova, N. (2025). ILM-FAN VA TA'LIMDAGI INNOVATION RIVOJLANISHNING DOLZARB MUAMMOLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 300-307.

5) Bahodirovich, X. B., & To'rayevna, S. N. (2025). LOMBARD TASHKILOTLARI VA ULARNING XIZMATLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 290-298.



6) Bahodirovich, X. B. (2025). XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB YURITISH SIYOSATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 210-215.

7) Ёкубов, А. Б., & Алимова, Ш. А. (2024). МАКРОЭКОНОМИКА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРИИ И СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ.

8) Abidovna, A. S. (2025). INVESTMENT PROJECTS: ADVANCED MANAGEMENT AND EVALUATION. *SHOKH LIBRARY*.

9) Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 112-121.

10) Hakimovich, T. M. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG 'BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIVAVIY VOSITALAR TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 141-150.

11) Ibodulloyevich, I. E. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.

12) EI, I. (2025). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(6), 58-69.

13) Azimov, B. F., & Yodgorova, Z. Y. (2025). METHODS OF STUDYING THE STATE OF COMPETITION IN THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET. *SHOKH LIBRARY*.

14) Azimov, B. F. (2025). INNOVATSIYALARNI QO 'LLAB-QUVVATLASH XIZMATLARI: ISPANIYA, POLSHA VA BOLGARIYA TAJRIBALARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 12-23.

15) Raxmonqulova, N. O. (2025). DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY ON A GLOBAL SCALE AND THE EXPERIENCE OF COUNTRIES. *SHOKH LIBRARY*.

16) Қизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. "Экономика и туризм" международный научно-инновационный журнал, 6, 14.

17) Shadiyev, A. X. (2025). DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM FOR ECONOMIC DISCIPLINES IN PRIVATE UNIVERSITIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 389-396.

18) Shadiyev, A. X. (2025). METHODS OF TEACHING THE "ECONOMIC THEORY". *SHOKH LIBRARY*.

19) Zaripova, G., & Naimova, N. (2025). INFLYATSIYA VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 371-378.

20) Akbarovna, N. N. (2025). PROBLEMS OF INCREASING INVESTMENT ACTIVITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION. *SHOKH LIBRARY*.

21) Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 2(12), 296-300.

22) Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.

23) Tagayeva, R., & Bobojonova, M. J. (2025). BYUDJET, UNING SHAKLLANISHI VA TAQSIMLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(2), 387-393.

24) Bobojonova, M. J., & Toshev, M. H. (2025). JAHON BOZORIDA YASHIL IQTISODIYOTNI MOLİYALASHTIRISH TENDENSIYASI: FAKTLAR VA KO'RSATKICHLAR ASOSIDA TAHLIL. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 120-128.

25) Жумаева, З. К. (2024). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ИНДУСТРИЙ КАК ФАКТОР РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ: ОБЗОР ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.

26) Жумаева, З. К. (2024). Инвестиционная Активность Как Основной Элемент Организационно-Экономического Механизма Маркетинга Территории. *Miasto Przyszłości*, 55, 1411-1417.

27) Ibragimov, A. (2025). PROSPECTIVE WAYS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT TO THE NATIONAL ECONOMY. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 137-143.

28) Qahhorova, J., & Ibragimov, A. (2025). XORIJIY INVESTITSİYALAR AHAMIYATI, OMILLARI VA ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 283-291.

29) Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ПРОЕКТЫ: УПРАВЛЕНИЕ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 81-87.

30) Игамова, Ш. З. (2024). МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ. *Gospodarka i Innowacje*, 43, 335-340.

31) Baxtiyorova, J., & Djurayeva, M. S. (2025). BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA RAQOBATNING ROLI. *Modern Science and Research*, 4(2), 477-485.

32) Husenov, A., & Qudratova, G. (2025). RAQOBAT VA RAQOBAT STRATEGIYALARI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *Modern Science and Research*, 4(2), 292-299.

33) Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). THE IMPORTANCE OF INNOVATION IN ENHANCING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION UNIVERSITIES. *SHOKH LIBRARY*.

34) Qudratova, G. M. (2025). THE EVALUATION OF UNIVERSITY COMPETITIVENESS: A REVIEW OF METHODOLOGIES. *SHOKH LIBRARY*.

35) Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RISK REGULATION IN BANKING SYSTEM. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 231-237.

36) Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK TIZIMI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 396-404.

37)Bahodirovich, X. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY XIZMATLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 223-230.

38)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). OLIY TA'LIM MUASSASALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISH MINTAQANI IJTIMOY VA IQTISODIY YUKSALTIRISH GAROVI SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 46-54.

39)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). ISPANIYADA INNOVATSIYALARNI QO 'LLAB-QUVVATLASH SOHASIDAGI ILG 'OR TAJRIBALAR. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 24-35.

40)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASIDAGI IJTIMOY VA IQTISODIY HOLAT, HUDUDDA SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(5), 23-30.

41)Bahodirovich, K. B., & Mahmudovna, Q. G. (2025). TYPES OF CREDIT PRODUCTS. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 269-277.

42)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). OZBEKISTONDA INNOVASION FAOLIYATNI MOLIVALASHTIRISH STRATEGIYASI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 36-45.

43)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). INNOVATSION FAOLIYATNI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING YEVRQA MAMLAKATLARI TAJRIBALARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(5), 35-44.

44)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). INNOVATSIYALARNI QO 'LLAB-QUVVATLASHNING TASHKILIY TUZILMALARI: INFRATUZILMAVIY TASHKILOTLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(5), 25-34.

45)Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). INNOVATIVE ACTIVITY AS A FACTOR IN ECONOMIC DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 453-459.

46)Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2024). TIKUVCHILIK SANOATI KORXONALARIDA BAZAVIY INNOVATSION STRATEGIYALARNI TAKOMILLASHTIRISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 332-336.

47)Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING MAZMUN-MOHIVATI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 162-166.

48)Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 86-93.



49)Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). KORXONADA ISH HAQI TO'LASH TIZIMLARI VA SHAKLLARI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 279-285.

50)Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY OF ANALYSIS OF COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN BUKHARA REGION. *International journal of artificial intelligence*, 4(10), 341-345.

51)Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). OZINI OZI BANDLIGINI TAMINLASHNING ILGOR XORIJIY TAJRIBASI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(2), 176-181.

52)Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). ENTERPRISE MARKETING STRATEGY. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 259-265.

53)Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). MONOPOLIYA VA ANTIMONOPOL SIYOSAT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 464-468.

54)Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). AHOLINING O'ZINI O'ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(2), 321-325.